

מהמילה "הזרוע" דהוא ימין?

ומבארנין: **כדאמר רבא לענין גיד הנשה, דילפינן מ"ה" יתירא ד"הירך" דהוא המיומנת שבירך דהיינו ימין. הכא נמי ילפינן מ"ה" יתירא ד"הזרוע" דהוא המיומנ שבזרוע.**

והאי דכתיב "והלחיים", למאי אתא האי ה"י יתירא?

להביא צמר שבראש כבשים ושער שבזקן תישישם שצריך ליתנם לכהן.

והאי דכתיב "והקבה", למאי אתא האי ה"י יתירא?

להביא חלב שעל גבי קבה וחלב שבתוך הקבה.

וראיה לכך מדאמר רבי יהושע: **כהנים נהגו בו — בחלב שעל גבי הקבה ושבתוך הקבה — עין יפה, ונתנהו לבעלים**⁽¹³⁾. **טעמא דנהגו, משמע הא לא נהגו — דידיה [דכהן] הוא. חזינן דמדאורייתא צריך ליתנו לכהן, וילפינן לה מיתורא ד"ה"י.**

דורשי חמורות [מקראות הסתומים] היו אומרים דמהכא ילפינן ד"זרוע" ימין היא:

הזרוע, שהיא יד — כנגד היד של פנחס,

שזהו ברית כהונת עולם שניתנה לו. וכן הוא אומר: "ויקה רומח בידו". ואיזו יד עושה מלחמה, הוי אומר — ימין! חזינן מהכא דנותנין לכהן זרוע ימין.

ולחיים הניתנין לכהן — כנגד תפילה [הנאמרת בפה דהיינו לחיים] דפנחס. וכן הוא אומר: "ויעמוד פנחס ויפלל".

קבה הניתנת לכהן — כמשמעה, כנגד קבה דמעשה פנחס. וכן הוא אומר: "ואת האשה אל קבתה".

ותנא דברייא מייתי לה מהכא דזרוע היא ימין:

כתיב בשלמים: "ואת שוק הימין תתנו תרומה". אין לי אלא שוק הימין דכתיב ביה בהדיא דהוא ימין, זרוע מוקדשין של איל נזיר מנין שהוא ימין? תלמוד לומר מדכתיב בשלמים קרא יתירא "תתנו".

זרוע חולין דמתנות כהונה מנין שהיא ימין? תלמוד לומר דכתיב בשלמים קרא יתירא "תרומה" [הגירסא לפנינו להיפך, ועיין בהערה בצד הדף].

שנינו במשנתנו: איזהו לחי, מן הפרק של לחי ועד פיקה של גרגרת.

ומקשינן: והתניא גבי לחי דמתנות כהונה:

התחתון, דהיינו הארכובא הנמכרת עם הראש, אינה נחשבת כחלק מהזרוע, וכן נפסק להלכה בפמ"ג וערוך לשלחן.

אך הרמב"ם בפירושו המשנה כתב ששני הפרקים בזרוע הם הרגל הנמכרת עם הראש והפרק שלמעלה ממנה, והיינו התחתון והאמצעי, וקצת תמוה שהרי בתוספתא אמרו

שהוא הדין לראש ישיבה, וראה בחברותא להוריות ט. הערה 4] מה שכתבנו בזה.

13. מדברי רש"י משמע שהנתינה בזרוע היא שתי עצמות כמו בהנפת שוק של שלמים, והם מהפרק העליון של ארכובא עד בוקא דאטמא, דהיינו החלק האמצעי והעליון, אך החלק